

---

## **TÜRKİYE VE ERMENİ İDDİALARI: 2015 BÜYÜK KIRILMA YILI? (FARUK LOĞOĞLU)**

**Oya EREN ÖZER**

11.01.2015

---

10 Ocak 2015

RADİKAL

CHP Adana Milletvekili Faruk Loğoğlu, 1915'in 100. yıldönümünde Ermeni meselesini ve güncel önemini Radikal için değerlendirdi.

24 Nisan 2015 □ Ermenilerin soykırım olarak nitelendirdikleri acı olayların 100. yıldönümü! Doğru yaklaşımlar gösterilmediği takdirde Türkiye için iç ve dış politikada ciddi sıkıntıların habercisi olan bir yıldönümü. Gözlemleyebildiğimiz kadarıyla, AKP iktidarı kendisini, süreci geçiştirmeye yönelik olarak konumlandırmış. Bu nedenle hayır, soykırım olmadı savunmasına denenmiş bazı tepkisel adımlar dışında hareketsiz ve hazırlıksız. Oysa ufukta ülkemizi bekleyen vahim tehlikeler var.

Çünkü Ermeni tarafı soykırım iddiasına kilitlenmiş olarak küresel çapta, birçok alanda yoğun bir faaliyet sürdürmektedir. İrili ufaklı Ermeni toplulukları soykırım öykülerini bulundukları ülkelere siyaseten, hukuken ve toplumsal planlarda kabul ettirmek, benimsetmek için yıllardır aralıksız sürdürdükleri çabalarını 2015i bir dönüm noktası olarak tanımlayarak artırmışlardır. Bugüne kadar ciddi başarılar da elde etmişlerdir. İlki Uruguay olmak üzere bugüne kadar 20den fazla ülkenin ulusal parlamentoları, yüzlerce yerel yönetim meclisleri Ermeni soykırımı iddialarını kabul eden kararlar almışlar, hatta inkârını suç sayan yasalara (Fransa, İsviçre) bile imza atmışlardır. Birçok kentte soykırım anıtları dikilmiş, filmler yapılmış, kitaplar yayınlanmış, sayısız etkinlikler düzenlenmiştir. 24 Nisan 2015e giden dönemde kuşkusuz bu faaliyetler artacaktır.

Önümüzdeki dönemde eşzamanlı olarak AB tarafından 2008de kabul edilen Irkçılığın ve Yabancı Düşmanlığının Bazı Biçimleri ve İfade Ediliş Tarzları ile Ceza Yasaları Yoluyla Mücadele için AB Çerçeve Kararı başlıklı çerçeve kararı devrede olacaktır. Bu kapsamda AB üyesi ülkelerin soykırım dâhil yabancı düşmanlığı ve ırkçılık suçlarını ulusal mevzuatlarında yansıtabilecek ve bu suçları işleyenlerin cezalandırılmasını sağlayacak düzenlemeler yapmaları gerekecektir. Yunanistan bu mükellefiyetini 9 Eylül 2014 tarihinde kabul edilen bir yasayla yerine getirmiştir. Bu bağlamda, 2015 yılında diğer AB ülkelerinde de benzeri düzenlemeler yapılması şaşırtıcı olmayacaktır.

Ancak Türkiye açısından 2015 yılında yaşanabilecek en olumsuz gelişme ABD Kongresinin bu konuda bir karar alması olasılığıdır. Zira AKPnin dış politikada yarattığı enkazın da katkılarıyla ABDde bütün taşlar Ermenilerin lehine dizili gözükmetedir. Yönetimin başında soykırım iddiasını kabul ettiğini daha adaylığı sırasında açıklayan, sonraları Türkiyeye geldiğinde bile bu görüşünü teyit eden ve artık total ördek konumunda iç ve dış sorunlarla boğuşan bir Başkan vardır. Üstelik Türkiye-ABD ilişkilerinde şu sıralarda yaşanan özellikle Orta Doğudaki gelişmeler ve terörle mücadele konularındaki sıkıntılar hem ABDdeki Ermeni baskısının daha fazla hissedilmesine neden olmakta, hem Kongre karşısında Başkan Obamayı zayıf düşürmektedir. Öte yandan, Cumhuriyetçi ve Demokrat farkı gözetmeksizin gerek Senato, gerek Temsilciler Meclisinde Ermeni iddialarını onaylayacak çoğunluklar her zaman olmuştur. Dolayısıyla, bugüne kadar Kongreden bir soykırım kararının çıkmamış olmasının nedeni yeteri sayısal çoğunlukların bulunamaması değil, ABD yönetimlerinin ulusal çıkar savını kullanarak Kongreyi frenlemiş olmalarıdır. AKPnin izlediği politikalar nedeniyle Beyaz Saray Türkiye bağlamında ulusal çıkar kartını bu sefer kullanamayabilir. Kısacası, 2015de Başkan Obamanın Kongreyi durdurması bir hayli zor görünmektedir. Kongreyi iknaya kalkışsa bile bunda başarısız kalması ağırlıklı olasıdır. Çünkü Kongre üzerindeki Ermeni baskıları karşısında Türkiyenin hep yanında yer alan güçlü Yahudi lobisi de, Türkiye-İsrail ilişkilerinin olumsuz durumu nedeniyle, artık yanımızda değildir. Ayrıca, IŞİDe militan ve silah desteği konusunda Türkiyenin uluslararası toplumda giderek daha fazla zan altında kalması da Kongrenin kararını etkileyebilecektir.

ABD Kongresinden çıkacak bir soykırım kararı niçin önemlidir? Yanıt: çok nedenle ve diğer ülkelerin benzer karar/yasalarından farklı anlam ve sonuçları olacağı için önemlidir. Birincisi, bu karar Türkiye-ABD ilişkileri üzerinde yıkıcı bir deprem etkisi yapar ve etkileri siyasi ve stratejik boyutlarda derin ve kalıcı olur. İkincisi, bu doğrultuda henüz karar almamış ülke parlamentolarını Ermeni tezleri lehinde etkiler. Üçüncüsü, olası Kongre zaferiyle Ermeni tarafı eylemlerine ciddi moral takviyesiyle devam eder. Dördüncüsü ve en önemli olarak, Ermeni tarafı bugüne kadar toplumsal ve siyasi planda yürüttüğü mücadelesini ABD Kongresinin kararıyla hukuki plana taşıyacak manivelaya erişmiş olur. Ermeni tarafının hedefi soykırım öykülerini kabul ettirmek kadar Türkiyeye ağır bir bedel ödetmektir. İşte bu nedenlerle Kongre kararının özel anlam ve önemi vardır Ermeniler için. Çünkü bu karar Türkiyeden toprak, mal ve mülkiyetlerin iadesi, tazminat ve sigorta bedellerinin ödenmesi taleplerinin ABD mahkemelerine götürülmesinin önünü açacaktır. Toprak taleplerinin ciddiye alınacak bir yönü yoktur. Ancak diğer unsurlar ciddidir. ABD mahkemeleri şimdiye kadar Ermeniler tarafından açılan bu tür davaları, Bunlar siyasi yönü de olan davalardır; ABD yönetiminin bu konuda ulusal çıkarlara işaret eden yol gösterici bir kararı yoktur gerekçesini de öne sürerek ret yoluna gitmişlerdir. Dolayısıyla, Ermeni iddialarını destekleyen bir Kongre kararı, içeriğine de bağlı olarak, ABD mahkemelerinde Türkiye aleyhine çok sayıda dava açılmasının önünü açacak ve bu davalardan Türkiye aleyhinde kararlar çıkmasını mümkün kılacaktır. Davaların Türkiye aleyhinde sonuçlanması, örneğin tazminat kararı alınması ve ödenmemesi durumunda ise Türkiyenin ABDdeki taşınır ve taşınmaz mal varlıklarına el koyulabilecektir.

ABDdeki bu olumsuz potansiyel, Avrupada yukarıda sözü edilen Çerçeve Kararına göre AB ülkeleri

tarafından yapılacak yasal düzenlemelerle birleştigi takdirde, oluşacak sinerji benzeri bir durumun münferit Avrupa ülkelerinde ve Avrupa Adalet Divanında da yaşanmasını gündeme getirecektir. Özetle, ülkemizi ABD ve Avrupayla ilişkilerimizde tam bir hukuki kâbus senaryosu bekliyor olabilir.

Burada hassas ve önemli bir tehlikeye daha dikkat çekmemiz gerekiyor. 23 Nisan 2014 tarihinde, yani Ermenilerin soykırım günü olarak tanımladıkları 24 Nisanın yıldönümünden bir gün önce, dönemin Başbakanı Erdoğan Ermenilere 1915 olayları için taziyede bulunmuştu. Eğer AKP iktidarı 2014 taziyesini 2015 yılında Ermenilerden özür dilemenin bir ön adımı olarak tasarladı ve özür dileyerek bu işi kapatabileceğini ve bunu da ulusal ve uluslararası siyasi ranta dönüştürebileceğini değerlendiriyor ise, vahim bir yanılgı içindedir. Yaşamakta olan gelişmeler bu işin özür dilemekle kapanmayacağını göstermiştir. Ayrıca, toplumumuz buna asla razı olmayacaktır. Özür, Ermeni tarafınca cebe indirilecek ve mülkiyet ve tazminat taleplerini daha yüksek sesle dile getirmek için kullanılacaktır.

O halde ne yapmalıyız? 2015 için savunma odaklı değil, ön alıcı bir yaklaşım içinde olmalıyız. Ne biz Ermenilerin, ne de Ermeniler bizim tarih öykümüzü kabul etmeyeceğine göre, ortak bir noktada buluşmamız gerekmektedir. Böyle bir uzlaşma şansı, taraflardan birinin diğerine görüşlerini kabul ettirmesi ihtimalinden çok daha güçlü ve fazladır. Bu nedenle, 2015 yılının bir büyük bir kırılma noktası değil, iki tarafın uzlaşarak buluşacağı bir nokta olması için çalışmalıyız. Ortak tarihimizden korkmadığımızı, Ermenilere düşman olmadığımızı, tam aksine onlarla tarihsel dostluğumuz olduğunu göstermeliyiz. Kuşkusuz Hükümet ve kurumlarımız tarafından yapılmakta olan çok yönlü hazırlıklar vardır. Ancak bunlar uzlaşma önermekten uzak savunma odaklı hazırlıklar olduğu için etkileri muhtemelen sınırlı olacaktır. Dolayısıyla başka bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Öncelikle TBMMnin oybirliğiyle yaptığı 13 Nisan 2005 tarihli Deklarasyon doğrultusunda yeni bir girişim başlatılabilir. Nasıl bir girişim yapılabileceği ise yine TBMM çatısı altında belirlenmelidir. Bu amaçla da yaklaşan 2015 genel seçimi ortamına hapsolmadan ve bu önemli yıldönümünü unutmadan canla başla çalışacak milletvekillerinden gecikmeksizin bir grup oluşturulması atılacak ilk adım olmalıdır. Gecikmeye tahammül yoktur. Zaman hızla ilerlemekte ve daralmaktadır. Ermeni iddialarının bir kâbusa dönüşmemesi ve iki toplum arasındaki dostluk çabalarının berhava olmaması için bir an önce harekete geçilmelidir.

---

Kaynak/Source: